

กลุ่มอาการสูงอายุ และประเด็นทางสุขภาพที่นำเสนอใน

พิมพ์ครั้งที่ 2

กลุ่มอาการสูงอายุและประเด็นทาง..

WT120 ปี 2570 2561

B0014671
bib:13399117030

แพทย์หญิงปณิตา ลิมปะวัฒนะ
บรรณาธิการ

กลุ่มอาการสูงอายุ และประเด็นทางสุขภาพที่น่าสนใจ

บรรณาธิการ แพทย์หญิงปณิตา ลิมปะวัฒนะ
หัวหน้าหน่วยเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ ภาควิชาอายุรศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ISBN 978-616-438-049-3

พิมพ์ครั้งที่ 1 กรกฎาคม 2560

WT120

ก. ๒๕๔๗ ๒๕๖๑

แบบเป็น... B0014641

๓๗๐.๒๕๖๑

พิมพ์ครั้งที่ 2 พฤศจิกายน 2561

จำนวน 500 เล่ม

รายการบรรณานุกรมสำเร็จรูป (CIP) ของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มข.

กลุ่มอาการสูงอายุและประเด็นทางสุขภาพที่น่าสนใจ / บรรณาธิการ ปณิตา ลิมปะวัฒนะ ... [และคนอื่นๆ].

- - พิมพ์ครั้งที่ 1. - - ขอนแก่น : หน่วยเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ ภาควิชาอายุรศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2560.

292 หน้า : ภาพประกอบ

ISBN 978-616-438-049-3

1. ผู้สูงอายุ -- สุขภาพและอนามัย. 2. ผู้สูงอายุ -- โรค. (1). ปณิตา ลิมปะวัฒนะ, บรรณาธิการ.
(2). มหาวิทยาลัยขอนแก่น. คณะแพทยศาสตร์. ภาควิชาอายุรศาสตร์. หน่วยเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ.

[WT120 ก318 2560]

ราคา 390 บาท

พิมพ์ที่ หจก. โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา
232/199 หมู่ 6 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000
โทร. 0-4346-6444, 0-4346-6860-61 แฟกซ์ 0-4346-6863
E-mail: klungpress@hotmail.com www.klungnana.com

สารบัญ

	หน้า
คำนิยม	ก
คำนำ	ข
คำนำพิเศษครั้งที่ 2	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
ประวัติผู้นิพนธ์หลัก	จ
ประวัติผู้ร่วมนิพนธ์	ช
บทที่ 1 กู้ภัยอาการสูงอายุ (Geriatric syndromes)	1
ปกติ ลิมปะวัณนะ	
บทนำ	2
ลักษณะสำคัญของผู้สูงอายุ	3
กู้ภัยอาการสูงอายุ (geriatric syndromes)	7
พยาธิสรีวิทยาในการเกิดกู้ภัยอาการสูงอายุ	8
แนวทางการประเมินผู้สูงอายุที่จำเพาะต่อ กู้ภัยอาการสูงอายุ	9
เอกสารอ้างอิง	10
บทที่ 2 แนวทางการสื่อสารและการประเมินผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แบบ (How to communicate with older adults and Comprehensive Geriatric Assessment)	13
ปกติ ลิมปะวัณนะ	
บทนำ	14
หลักการสื่อสารกับผู้สูงอายุ	15
เทคนิคการซักประวัติผู้สูงอายุ	17
เทคนิคการตรวจร่างกายในผู้สูงอายุ	19
การประเมินผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แบบ (Comprehensive Geriatric Assessment: CGA)	23
เอกสารอ้างอิง	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ภาวะหกล้ม (Fall)	35
ปัณฑิตา ลิมประวัฒนะ	
บทนำ	36
ผลกระทบของภาวะหกล้มในผู้สูงอายุ	36
กลไกควบคุมการทรงตัวและภาวะหกล้มในผู้สูงอายุ	37
ปัจจัยเสี่ยงของภาวะหกล้ม	39
แนวทางการประเมินความเสี่ยงต่อภาวะหกล้ม	43
แนวทางรักษาและการป้องกันภาวะหกล้ม	48
เอกสารอ้างอิง	54
บทที่ 4 การสูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหว (Immobilization)	57
ภัทรรดา วัฒนพันธุ์	
บทนำ	58
พยาธิสรีรวิทยา	58
แนวทางการประเมินผู้สูงอายุที่มีภาวะสูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหว	60
ผลกระทบจากการสูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหวและ	60
แนวทางในการรักษาและการป้องกัน	66
เอกสารอ้างอิง	70
บทที่ 5 ภาวะสับสนเฉียบพลัน (Delirium)	73
ปัณฑิตา ลิมประวัฒนะ	
บทนำ	74
ผลกระทบของภาวะสับสนเฉียบพลัน	75
พยาธิสรีรวิทยา	76
สาเหตุของภาวะสับสนเฉียบพลัน	77
การวินิจฉัยภาวะสับสนเฉียบพลัน	80
แนวทางการประเมินผู้ป่วยที่สงสัยภาวะสับสนเฉียบพลัน	81
แนวทางการรักษาภาวะสับสนเฉียบพลัน	83

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การป้องกันภาวะสัมสโนเฉียบพลัน	86
เอกสารอ้างอิง	88
 บทที่ 6 ภาวะสมองเสื่อม (Dementia)	 93
ปณิตา ลิมประวัติ	
บทนำ	94
ผลกระทบของภาวะสมองเสื่อม	95
สาเหตุของภาวะสมองเสื่อม	95
เกณฑ์การวินิจฉัยภาวะสมองเสื่อม	97
แนวทางการวินิจฉัยภาวะสมองเสื่อม	99
แนวทางการรักษาภาวะสมองเสื่อม	105
การป้องกันภาวะสมองเสื่อม	109
เอกสารอ้างอิง	111
 บทที่ 7 ภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุ (Depression in older adults)	 117
พูนศรี วงศ์ชีวี	
พงศธร พหลกานຍ	
บทนำ	118
ผลกระทบของภาวะซึมเศร้า	121
สาเหตุของภาวะซึมเศร้า	121
แนวทางการวินิจฉัยภาวะซึมเศร้า	122
การวินิจฉัยแยกโรค	123
แนวทางการรักษาภาวะซึมเศร้า	124
การดำเนินโรคและการพยากรณ์โรค	128
เอกสารอ้างอิง	130

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 8 ภาวะกลั้นปัสสาวะไม่ได้ (Urinary incontinence)	133
ปัจมิตา ลิมประวัตนะ	
บทนำ	134
ผลกระทบของภาวะกลั้นปัสสาวะไม่ได้	134
กลไกควบคุมการขับถ่ายปัสสาวะ	135
แนวทางการประเมินผู้สูงอายุที่มีปัญหาภาวะกลั้นปัสสาวะไม่ได้	138
ชนิดของภาวะกลั้นปัสสาวะไม่ได้	143
แนวทางการรักษา	144
เอกสารอ้างอิง	149
บทที่ 9 ภาวะทุพโภชนาการในผู้สูงอายุ (Malnutrition in older adults)	151
ปัจมิตา ลิมประวัตนะ	
บทนำ	152
ผลกระทบของภาวะทุพโภชนาการ	153
การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของร่างกายในผู้สูงอายุ	153
สาเหตุของภาวะทุพโภชนาการในผู้สูงอายุ	153
การวินิจฉัยภาวะทุพโภชนาการจากภาวะขาดโปรตีนและพลังงาน	154
การตรวจคัดกรองภาวะทุพโภชนาการในผู้สูงอายุ	156
แนวทางการรักษาผู้สูงอายุที่มีภาวะทุพโภชนาการ	158
เอกสารอ้างอิง	163

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 10 การนอนไม่หลับ (Insomnia)	หน้า
ปณิตา ลิมประวัติ์	165
บทนำ	166
ผลกระทบของการนอนไม่หลับ	169
พยาธิสรีริทยาของการนอนไม่หลับในผู้สูงอายุ	170
การวินิจฉัยการนอนไม่หลับ	170
แนวทางการวินิจฉัยผู้ป่วยที่มีอาการนอนไม่หลับ	172
แนวทางการรักษาผู้ป่วยที่มีอาการนอนไม่หลับ	175
เอกสารอ้างอิง	181
บทที่ 11 โรคหรือภาวะที่เกิดจากการปฏิบัติทางการแพทย์ (Iatrogenesis)	187
ปณิตา ลิมประวัติ์	
บทนำ	188
ผลไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา กับ โรคหรือภาวะที่เกิดจากการปฏิบัติทางการแพทย์	190
เครื่องมือที่ช่วยในการเลือกใช้ยาที่เหมาะสม	194
หลักการใช้ยาในผู้สูงอายุโดยรวม	199
เอกสารอ้างอิง	201
บทที่ 12 ภาวะเปราะบางและภาวะมวลกล้ามเนื้อน้อย (Frailty and Sarcopenia)	203
ปณิตา ลิมประวัติ์	
บทนำ	204
ผลกระทบของการภาวะเปราะบางและภาวะมวลกล้ามเนื้อน้อย	205
พยาธิสรีริทยาของภาวะเปราะบางและภาวะมวลกล้ามเนื้อน้อย	206
เกณฑ์การวินิจฉัยภาวะเปราะบางและภาวะมวลกล้ามเนื้อน้อย	209
เครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินภาวะมวลกล้ามเนื้อน้อย	211
แนวทางการรักษาภาวะมวลกล้ามเนื้อน้อย	214
เอกสารอ้างอิง	218

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 13 การวางแผนสำหรับการดูแลระยะเปลี่ยนผ่าน (Discharge planning and Transitional care)	223
บทนำ	
ปัจจัยที่มีผลต่อการกลับมาของรักษาในโรงพยาบาล	224
เป้าหมายและแนวทางในการวางแผนสำหรับผู้ป่วยและการดูแลระยะเปลี่ยนผ่าน	225
เอกสารอ้างอิง	226
	230
บทที่ 14 การะผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุ (Caregiver burden of older adults)	233
บทนำ	
ชนิดของภาระผู้ดูแล	234
ผลกระทบของผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุ	235
การประเมินภาระผู้ดูแล	236
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาระผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีโรคเรื้อรัง	237
แนวทางการดูแลผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุเพื่อลดภาระผู้ดูแล	239
เอกสารอ้างอิง	241
	243
บทที่ 15 การดูแลผู้สูงอายุแบบประคับประคอง (Geriatric palliative care)	245
บทนำ	
หลักการของการรักษาแบบประคับประคอง และเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ	246
ความสำคัญของผู้สูงอายุเมื่อมีการเจ็บป่วย	247
โครงสร้างและกระบวนการดูแลผู้สูงอายุแบบประคับประคอง	250
การปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพกับโอกาสการรอดชีวิตในผู้สูงอายุ	251
หลักการดูแลผู้ป่วยสูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมระยะสุดท้าย	252
เอกสารอ้างอิง	256
	262

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคพนวก	265
แบบประเมินความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันพื้นฐาน ดัชนีบาร์เซลอเดี้ยอล (Barthel ADL Index; BAI)	266
แบบประเมินความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันต่อเนื่อง ดัชนีจุฬาอเดี้ยอล (Chula ADL Index)	268
แบบทดสอบ Mini - Mental State Examination : Thai version (MMSE - Thai 2002)	269
แบบทดสอบ Thai Mental State Examination (TMSE)	272
แบบทดสอบ Rowland Universal Dementia Assessment Scale - Thai version (RUDAS-Thai)	274
แบบทดสอบ Montreal Cognitive Assessment (MoCA)	276
แบบวัดความเศร้าในผู้สูงอายุไทย (Thai Geriatric Depression Scale; TGDS)	277
แบบคัดกรองโรคซึมเศร้าด้วย 2 คำถาม (2Q)	278
แบบคัดกรองโรคซึมเศร้าด้วย 9 คำถาม (9Q)	279
ดัชนี	281
Index	284